

TAULA RODONA: LA NATURA EN L'ÀMBIT PROFESSIONAL

Enric Castellnou (moderador): Bona tarda. Anem a començar aquest tercer àmbit. Vull agrair, primer, en nom de l'ajuntament de la ciutat de Vic, la continuïtat d'aquests col·loquis. Vull expressar especialment el meu reconeixement personal a l'Ignasi Roviró pel fet que hagi pensat en mi per a moderar aquest tercer àmbit. Agraïxo, en fi, al Sr. Pedro Royo, que intervindrà en nom de les empreses de reciclatge, a la Sra. Mònica Ros, en nom dels fabricants de pinsos, i al Sr. Enric Vilaregut, en nom de l'administració pública, que hagin acceptat d'estar avui aquí per parlar d'aquest tema tan difícil dels purins. Passo ja la paraula al Sr. Enric Vilaregut, que parla en nom de l'administració pública.

Enric Vilaregut: Bona tarda. Gràcies per la introducció. Em van demanar que em centrés en la nostra experiència com a professional. Sóc tècnic del Consell Comarcal. Portem el tema dels purins, però n'hi ha d'altres: abocaments i indústries, gestió dels residus, recollida i selecció d'escombraries, pla de camins, etc. La veritat és que sortim cada setmana als diaris per temes de medi ambient i tenim una llarga experiència. Estem, doncs, a la trinxera a primera línia de foc.

Permetin-me parlar, primer, de temes resoltos: l'abocador i les depuradores. Hem fet 32 depuradores i fa anys que no sortim als diaris per aquest tema. Tenim un abocador i funciona bé. Aquests dos temes, els més antics, es van poder resoldre. En aquest cas actuem com un àrbitre bo, que al final del partit ningú no se'n recorda. L'abocador creix 120 tones cada dia. Pel que fa a tot això, sortim als diaris només per minúcies. L'únic tema important que queda pendent és el dels purins.

Pel que fa a aquest tema, estem en una fase de treball, hi ha molta feina feta. Com a professionals del medi ambient, trobem una cosa

ben curiosa: estem en un tipus de feina en què tothom opina, tothom en sap molt. Les persones amb poder mediàtic opinen sempre des del seu punt de vista. La realitat, però, és una altra. Cert ecologisme és massa fàcil. Per exemple, amb el tema de les depuradores es parlava cada dia de l'últim abocament de les indústries, de si els escorxadors havien tirat un porc sencer, del petroli, del darrer fet noticiable... Cada dia ens enfrontàvem amb això. Amb el temps ha funcionat la inspecció, i al cap de sis mesos hem convençut fins els ecologistes perquè hem posat fi als abocaments incontrolats. L'any 1995 certs municipis encararecollien les deixalles amb tractors i les cremaven als marges. Això ha canviat...

Pel que fa als purins, com abans amb les depuradores, tenim molta pressió ideològica. Aquí no creu ningú. Hi ha, primer, els quatre o cinc que «filosofen» sobre la recollida selectiva. A la comarca hi ha sobreproducció de residus, però també hi ha una recollida selectiva per habitant molt alta, per compensar. Els «filòsofs ecologistes» diuen que no n'hi ha prou, i a mi em sembla bé, però el cas és que avui he de recollir 120 tones! No pots anar «fent filosofia», perquè després hi ha la realitat i xoques amb la gent. Un altre límit molt important són els pressupostos municipals...

Finalment, hi ha el pla de residus. Aquest és el problema principal de la comarca. Però xoquem amb una cosa. Moltes famílies viuen del porc, el PIB de la comarca depèn d'aquesta indústria. Hem d'anar amb compte a l'hora de prendre mesures. És clar que hem d'actuar, però ho hem de fer sabent que segons el que fem moltes famílies rebran. Cal actuar lentament.

Els ramaders es queixen molt i els ecologistes encara més. Nosaltres provem de trobar un equilibri entre les raons dels uns i dels altres. La conclusió que en trec és que ho estem fent bé: estem a mig camí entre uns i altres i, per tant, ho estem fent bé.

Com resoldre la qüestió pedagògica? Hi ha molta pressió demagògica. I has de jugar amb el tema econòmic; has de dir: «Si vostè no fa això, li suposarà això.» Cal posar pressió econòmica. En tot cas, aquesta és la primera idea que volia transmetre: cal lluitar contra la demagògia d'un o altre signe que defensa posicions unilaterals.

Mònica Ros: Vull començar agraint al Consell Comarcal aquesta invitació. Parlaré dels purins, d'una experiència que hem endegat

enguany. Primer una dada. Del PIB de la comarca, el 26 % pertany al sector càrnic i el 13 % a l'alimentació animal (pinsos). Que gairebé el 40 % de l'economia de la comarca depengui d'aquests dos sectors ja ens diu que es tracta d'un tema important: cal lluitar per la sostenibilitat d'aquests sectors. El 35 % de la producció d'aquests dos sectors en tot Espanya està concentrat a Osona i Lleida.

El problema del purins és, com ja sabeu, el de l'excés de nitrogen. Com podem contribuir des de l'alimentació animal a combatre aquest problema? L'alimentació animal té molta proteïna, que és d'on surt el nitrogen. Com podem reduir-lo? És possible minimitzar el nitrogen amb les dietes. Estudis fets a la Bretanya francesa ho demostren. Es poden elaborar criteris objectius en l'elaboració de les dietes que redueixin la producció de nitrogen. La idea és senzilla: si l'animal no consumeix tant nitrogen és evident que no l'excretarà. Cal, doncs, equilibrar les dietes. Com menys càrrega contaminant hi hagi, menys requeriments caldran per a tractar les excrecions. Val a dir que no es tracta d'una solució total, sinó d'un complement. I cal afegir igualment que és aviat per a parlar dels resultats. El programa el vam pensar l'any 2002, i ha tingut bona acollida. De moment s'està aplicant de forma progressiva, a poc a poc. Fins ara hem obtingut d'un 5 % a un 12 % de reducció, però es pot arribar a nivells més elevats. Globalment es tracta d'una experiència positiva, però cal continuar treballant-hi. Probablement, hem de contribuir perquè els purins deixin de ser considerats un residu i fer-ne un subproducte per a la terra: utilitzar-los correctament per a les terres de conreu.

Pedro Royo: Quiero agradecer la oportunidad que me ofrecen de intervenir en este coloquio. Les hablaré de las actividades de mi empresa. El Grupo Guascor es una empresa joven, basada en una empresa de construcción de motores para barcos del País Vasco. Entró en el mundo de la aplicación de actividades térmicas, y busca soluciones tecnológicas a problemas diversos. El grupo está formado por varias empresas, entre ellas una de energía eólica. Busca resolver problemas medioambientales con soluciones económicamente rentables; por ejemplo, en el reciclado de residuos para combustibles. Déjenme explicarme sobre este ejemplo. En León hemos diseñado un ciclo cerrado: 1) del compostaje de los residuos

de las vacas hacemos combustibles para motores; 2) del funcionamiento de los motores obtenemos electricidad y calor; 3) el calor resultante lo usamos para ambientar invernaderos; 4) en el invernadero se obtiene cebada; 5) de la cebada, césped; el césped alimenta a las vacas; y 1') vuelta a empezar. Experiencia realizada con 50.000 vacas, nos da al mismo tiempo una carne con garantías y un ciclo medioambiental interesante.

Otro ejemplo sería el de la recuperación de neumáticos. Se trata de un grave problema medioambiental, pues cuando se incineran son altamente contaminantes, liberan toxinas, etc. Pues bien, la tecnología térmico-química permite reciclarlos, aunque no entraré aquí en los detalles. Pasemos a los purines.

En España hay actualmente 50.000.000 m³ de purines. 7.000.000 m³ son excedentarios y, de éstos, más de 1.000.000 m³ se encuentran en las comarcas de Cataluña. Hay, en efecto, una mayor concentración de purines de la que el territorio puede asimilar. Cabe hablar, pues, de falta de planificación o de una mala planificación, como también pasa en Valladolid y Aragón entre otros lugares. El problema técnico se puede formular así: hay que evitar que la parte líquida, que es donde se concentra el amoníaco, llegue a la tierra. La filtración de esta parte líquida es la que expande los nitritos y nitratos, agentes que pueden provocar cáncer. El problema es que las sales disueltas en H₂O son muy difíciles de tratar porque requieren mucho oxígeno. Hay que evitar, pues, que los nitratos lleguen al agua. Como ustedes deben saber, el 90 % de las fuentes de la comarca de Osona son de agua no potable...

Para evitar que los nitratos lleguen al agua, Guascor propone una solución tecnológica, una técnica de deshidratación del purín. En una planta depuradora se procede a 1) la separación de los sólidos en suspensión y 2) la transformación de los sólidos disueltos. Se trata de retirar el amoníaco de la fase líquida del purín. Había tres posibilidades: tratamiento con ácido sulfúrico; condensación; o tratamiento biológico. Nos decantamos por esta tercera opción, que permite transformar el amoníaco en sustancias no contaminantes. El proceso tiene dos etapas. En la primera etapa extraemos el oxígeno del amoníaco mediante compresores, con lo cual se libera gas nitrógeno (al aire, no contaminante) y se obtiene una biomasa adecuada: $2\text{NO}_3 - 3\text{O}_2 = \text{N}_2$

El líquido resultante está ya depurado porque el nitrato disuelto en él no es volátil. Se procede, entonces, a un proceso de deshidratación. El líquido resultante ya no es contaminante, y los sólidos retirados del sistema se mezclan con otros productos y se introducen en un túnel de secado. La sustancia final es un abono apto para casi todo tipo de cultivos. De este modo, partiendo del purín porcino, lo que se obtiene es vapor de agua (en el proceso de deshidratación), abono y energía térmica, con un vertido cero. La energía, además, se reinvierte en los motores de las máquinas de la instalación y en la refrigeración.

En términos más generales, hay que decir que mi experiencia profesional me dice que no cabe el idealismo. Lo ideal desde el punto de vista ecológico suele no ser viable desde el punto de vista económico, de modo que lo segundo mejor a nivel ecológico suele ser mejor que lo primero en términos globales. No todo se puede hacer. En otras palabras: todo se puede hacer perfecto, pero lo que se puede hacer perfecto casi nunca se hace. Yo, que soy biólogo de formación, cuando empecé me daba constantemente de morros con el departamento financiero, pero con el tiempo he tenido que bajar el listón. Hacen falta medios materiales y humanos. Y, sobre todo, hace falta una buena mentalización por parte de todos, porque la mejora de la situación medioambiental exige planificar un proyecto de gestión que tenga en cuenta todos los factores implicados.

Enric Castellnou: És veritat que sempre hi ha qüestions tecnològiques, econòmiques, ecològiques, polítiques, jurídiques, judicials, etc. Aquesta de la visió de conjunt és una qüestió que es planteja a Osona i ningú no hi ha trobat la solució definitiva. Obrim el torn al debat

*Sr.^a. Mònica Ros, Sr. Enric Vilaregut, Dr. Enric Castellnou i
Sr. Pedro Royo*

COL·LOQUI

Marta Poblet: Moltes gràcies a tots. En realitat tinc moltes preguntes a fer. Estic familiaritzada amb el tema pels estudis realitzats per la Facultat de Dret de la Universitat Oberta de Catalunya, i conec les xifres i les polítiques de diferents regions d'Europa, com ara Holanda o la Bretanya. Hi ha força acord pel que fa a les xifres, hi ha un consens molt generalitzat sobre el nombre de purins excedents. La meva pregunta va sobre les estratègies de tractament del problema. Aquí se'ns ha parlat de reducció de la producció d'agents contaminants a través de l'alimentació i del reciclatge. Però en altres àrees d'Europa s'ha plantejat més aviat la necessitat de reduir la producció porcina. La meva pregunta és: quin és el sostre de producció de la comarca d'Osona? És possible oferir, a més d'ajuts per a reciclar, ajuts per a reconvertir o diversificar en altres sentits, com ara la producció agrícola?

Mònica Ros: No sóc pas experta en producció porcina. Però diria que així com València és la taronja i La Rioja és el vi, Catalunya és càrnica. Això, doncs, hem de defensar-ho. Hi ha una via per a promoure ajuts per abandonar la producció. Però aquest no és el camí més important: s'ha de triar només en aquells casos en què urbanísticament parlant la producció sigui inviable. Es busquen solucions per a mantenir aquest sector econòmic tan important...

Enric Vilaregut: Et puc donar més dades. Pel que fa al sostre de la producció, estic d'acord amb la Mònica. No tan sols en porcs; som líders destacadíssims en vaques. El problema és, per dir-ho així, que produïm tres porcs i tenim terres per a dos. Això vol dir que ens hem de desfer d'un terç? Absolutament no. Hi ha altres vies. Les plantes de reciclatge, els ramaders que porten purins a altres comarques (com el Ripollès i la Selva), molts ramaders que tenen la seva pròpia depuradora... Hi ha, a més, un decret que forçarà a tancar les granges que no poden subsistir per motius urbanístics. La veritat és que el nombre de fonts contaminades ha disminuït considerablement, cosa que vol dir que anem millorant de mica en mica...

Marta Poble: Però les terres del voltant, d'aquestes comarques on dieu que va a parar part de l'excedent, també són terres vulnerables!

Enric Vilaregut: Ripoll, no. Manresa, sí. Els qui acullen i no poden fer-ho ja s'ho trobaran...

Enric Castellnou: Jo volia dir dues coses. Primera: hi ha un límit? No hi hauria de ser si existeix una solució tècnica per a l'excedent. Per a dos de cada tres porcs la naturalesa mateixa dóna la solució: és per al tercer que hem de resoldre tècnicament l'excedent.

I segona: per al conjunt del país és bo que els ramaders continuïn essent-ho. I no ho serien si haguessin de viure dels cereals. Si es guanyen bé la vida, és per la ramaderia, no per l'agricultura. Cal, doncs, mantenir l'equilibri, perquè d'això depèn la supervivència de les cases de pagès. Es tracta, en suma, d'un sector estratègic.

Enric Vilaregut: Una altra cosa: què et valdrà mantenir el tercer porc? Si et costa massa, busca una solució. Potser et caldrà plegar, si no és viable econòmicament. Hi ha granges que no tenen terra ni per al primer terç...

Pedro Royo: Cabe decir que una solución como esa, el cierre de las granjas, es de cirujía, es una solución traumática. Se trata de un sector que da trabajo a muchas personas. El tema es económico y también de ordenación del territorio. Económicamente hay diferencia entre los que tienen terreno y pueden aprovechar los purines y los que tienen que pagar una depuradora. Un ganadero familiar sin tierras quizás tenga que cerrar...

Desde nuestra empresa hemos encontrado una solución viable, que no es la mejor, pero que es viable. Hay que ir con cuidado en estos temas. Hay países europeos en los que los procesos de depuración resultan ser más contaminantes que el agua residual de las ciudades. El concepto básico es el de desarrollo sostenible: el reciclaje suele tener una repercusión económica muy elevada, que hay que rentabilizar produciendo electricidad o del modo que sea. Se trata, en suma, de hacer una buena gestión y ordenar mejor el sector de cara al futuro.

Ignasi Roviró: Gràcies a tots per les seves aportacions. Jo em miro el tema des de fora. Parlo, doncs, des del punt de vista del ciutadà

de peu. Uns anys enrere bevíem de les fonts. Sense que l'opinió pública estigués informada de les causes d'això mentre s'estaven produint, un bon dia ens diuen: «Ja no pots beure.» Com hem arribat a això? Per falta de previsió? Per una prevenció ineficaç? És veritat que tots contaminem. Però fer passar bou per bèstia grossa, no. Que una indústria que guanya diners contamina així, com és que s'ha permès? Al final, els diners públics han de netejar l'aigua que contaminen uns porcs propietat d'uns particulars.

Enric Vilaregut: La història ha anat així. En els anys setanta i vuitanta els ramaders van veure que no podrien viure dels cereals. Uns quants van tenir la visió *encertada* de completar l'agricultura amb la ramaderia. Hi havia una simbiosi, perquè el residu servien d'adob, i tot estava lligat. Això és el que ha permès que no tinguem una comarca en ruïna. Això és el que ha salvat les masies, el que ha permès que hi hagi guaites pertot arreu, el que ha fet que hi hagi gent que vetlla pel territori, el que ha fet que hi hagi pocs incendis... Però després, amb l'aparició de la pesta porcina, van venir els problemes. La Generalitat va emetre un decret que prohibia que a menys de 1.000 metres d'una granja n'hi pogués haver una altra. Tal com està ordenat el territori de la comarca, que encara té l'estructura de l'època de Guifré el Pilós, aquest decret era inviable. Es tractava d'una ordre que no es podia complir... Les granges van sortir com bolets i s'hi va posar gent no professional. La rendibilitat del negoci va fer que es fessin inversions i el sector va créixer fins que ens hem adonat que ha crescut massa. Quan al final veiem els efectes –i no era fàcil detectar-ho!–, el problema ja s'ha escampat com una taca d'oli...

Sobre la segona pregunta. És cert que hi ha hagut inversió pública. Ara bé, són totes les indústries que han de reciclar aigües. La Generalitat ha finançat la instal·lació, però no el manteniment. Les inversions en infraestructures afectaran els qui no tenen terres...

Pompeu Casanovas: Ja em perdonarà la insistència, però és que sóc un cínic professional perquè sóc professor de Dret. Arran del que s'explica en el llibre *Catalunya catalana*, que recomano, jo voldria fer la pregunta següent: quants porcs hi ha: 600.000? I a qui pertanyen aquests porcs? En altres paraules: com és l'estruc-

tura d'aquesta indústria? Convé recordar que el tèxtil català, arran de la crisi del petroli del 73, ja no s'ha recuperat. El que jo voldria saber és quin tant per cent hi ha de capital estranger. O no és cert que tenim molts porcs holandesos perquè a Holanda la llei és molt més restrictiva pel que fa a l'impacte mediambiental? No és cert que darrere de moltes granges hi ha multinacionals? Com se'n beneficia, doncs, en conjunt, la comarca?

Enric Vilaregut: Aquesta és una pregunta maca de respondre. Cal distingir entre casos ben diferents. Per a explicar-ho, cal fer la distinció entre les granges mares, les que engreixen els garrins, i les industrials, que engreixen l'animal ja adult. Una granja mare és una granja productora, que demana un personal molt professional. La cria dels garrins de 6 a 20 quilos és també una etapa molt delicada, en què als animals els calen moltes atencions. Per fi, l'engreix a partir de 20 quilos és una tasca fàcil que es pot fer sense una formació especialitzada, perquè els porcs ja van sols. Doncs bé, Osona és una comarca de molt bons professionals, amb una estructura important de granges mares que exporten garrins. A Lleida, en canvi, no hi ha aquesta estructura: és allà on van a parar els garrins que vénen d'Holanda i on es troba, doncs, el capital estranger. De les 113 granges de purins que hi ha a Sant Hipòlit de Voltregà, només 20 són industrials, i la resta són masies molt repartides sobre el territori.

Enric Castellnou: Sobre això que diu el Sr. Vilaregut, el problema més greu de la comarca d'Osona és el de la pesta, perquè les granges estan molt juntes. Aquí no hi ha porcs que vénen d'Holanda. Sobre el llibre *Catalunya catalana*, només vull dir que els llibres d'història fets per periodistes costen molt d'entendre, i sovint hi ha eslògans mediàtics que inflen un problema que en veritat és més petit.

Jordi Sales: D'entrada vull agrair a tots les seves intervencions. Jo ensenyo filosofia, no sóc pas cínic, però vaig a favor de la racionalitat. I, escoltant-los a vostès, tinc la impressió que de moment s'està fent el que es pot fer, però també tinc la impressió que pretenen que es produeixi un miracle que no es pot produir. És que aquest tercer porc pot deixar de sobrar? Quant temps es pot aguantar l'excedent? Espot mantenir l'excés d'una forma indefinida?

Poden dir, si volen, que es tardarà a reduir la producció per a evitar traumes, però a la llarga s'ha de reduir. En resum: tinc la impressió que, amb el pretext de no fer histerismes, es demana un miracle.

Enric Vilaregut: És veritat que ho fem bé: vostè mateix ho ha dit! S'està actuant i, a un ritme lent però també constant, anem fent. El progrés que estem fent pot semblar lent, però cal resoldre el problema sense trinxar-lo. Segurament n'hi haurà que es quedaran pel camí. Pel que fa a nosaltres, els inspectors han de treballar. És el que fem. Pressionem, però sempre donant sortides al mateix temps...

Mònica Ros: A tots ens agradaria tenir la solució. El que cal és una suma de petites contribucions. Amb l'alimentació animal adequada aconseguim una reducció del 5 al 12 %. Vol dir que potser ja no sobra 1 de cada 3 porcs.

Dídac Ramírez: Als filòsofs se'ls reconeix la capacitat de fer preguntes i plantejar problemes. Però jo, que sóc filòsof, el que ara no veig és on està el problema. Ens diu que el problema és el tercer porc, però que no ho és per a tothom. Quins són els ramaders implicats? Em fa l'efecte que ens ho hauríem de mirar amb una visió de conjunt. Suposant que el tercer porc es pugui fer viable, què passarà si ve el quart? Es parla molt d'equilibri entre ecologistes i ramaders, però ¿no hi ha també altres equilibris –fins i tot polítics? Els únics que es queixen del problema són els ecologistes? O hi ha també alguns sectors industrials, o simplement els ciutadans, que també es queixen?

Enric Castellnou: Si em permeteu, contestaré jo. Crec que el problema és l'excedent, el tercer porc. El problema no és que hi hagi purins, sinó l'excedent. Si tècnicament es pot arribar a absorbir, ja no hi haurà problemes d'equilibri: l'hauré assolit, i no solament entre ecologistes i ramaders, sinó també a nivell econòmic, polític, demogràfic, geogràfic, etc. Pel que fa a les queixes, certament vénen de tothom, perquè tothom pateix la contaminació de les fonts, posem per cas. Però hi ha una pressió mediàtica que desenfoca el problema...

Pedro Royo: Además hay el tema legal. La normativa europea es de obligado cumplimiento, y señala la frontera de lo permitido en

los 50 mg de nitrógeno por litro de agua. Habrá, pues, que señalar las zonas vulnerables, tratar el exceso, cumplir los plazos establecidos, etc.

M. Carme Barcons: Jo sóc economista, i per a mi el problema té dos vessants, l'econòmic i l'ecològic. Des del punt de vista sociològic, no és bo que grans territoris de Catalunya quedin deshabitats, com passa per exemple al Pallars passant per la Seu d'Urgell. En els anys seixanta i setanta la ramaderia va permetre que la gent es quedés al territori, i això és bo. No ens pot passar el que ha passat a Sòria, per exemple, que avui és una província en bona part desèrtica: cal evitar la desertització de moltes zones del país...

Després hi ha el problema de l'excés de purins... La gestió de l'Enric Vilaregut ha estat clara. Ell coneix bé aquest món, perquè també hi ha treballat. Ens sap posar a lloc perquè ens coneix... I té raó que ens és antipàtic, als ramaders. I també ho és als ecologistes. És cert, doncs, que ho deu estar fent bé. Pel que fa als ramaders, ens estimem el territori, però també és cert que el cost del tractament dels residus és molt elevat, i potser el mercat no està disposat a assumir-lo; vull dir, per exemple, el consumidor que compra el llomillo. Quan comprem llomillo ens falta tenir clar que la cadena de producció té uns costos de gestió, i que al final de la cadena es troba el consumidor. Potser l'ideal és irrealitzable, però hi ha coses que es poden fer millor.

El responsable dels residus és el ramader. Si no ho fem bé haurem de tancar. Pel que fa al capital estranger, no es pot fer demagògia. Els holandesos que van a Lloret també produeixen residus, i ningú no pregunta si són catalans. I què me'n dieu, dels residus de Sabadell? Aquests són legals i els ecologistes no en diuen res.

Enric Vilaregut: Un simple comentari personal. Sí que es coneix qui són els ramaders implicats...

Consol Blanch: Jo sóc química i he pogut participar en projectes de control ambiental. Fa estona que tenia una pregunta. Ja hi ha algunes solucions per a reduir el volum de purí en origen. Però cal pensar a renovar la tecnologia i les maneres de fer amb els porcs. A casa teníem dos porcs, que dormien sobre palla, i mai no estaven tan sucosos com els d'ara. És important, doncs, introduir bones

pràctiques a les granges. D'altra banda, parlem sempre de l'aigua, però mai no mirem què li passa a l'aire, un abocador que és més gran que els rius... A Sant Hipòlit els ciutadans es queixaven... de la pudor! Quan s'escalfa una cosa, si hi ha productes volàtils, l'entorn fa olor. Si per treure l'aigua escalfem, els volàtils es magnifiquen. Les males olors, són només una cosa estètica o són senyal d'elements tòxics? La meua pregunta va per al Sr. Royo: la seva empresa, està a sobre de les emissions? A part de controlar-les, es minimitzen?

Pedro Royo: Para tratar este tema hemos aplicado toda la tecnología disponible, la más nueva del mercado. Con las técnicas de lavado de gases se han acabado las quejas, y además hay controles periódicos de las emisiones que nos garantizan que no contienen elementos patógenos. Hacemos, pues, todo lo posible.

Mònica Ros: Sobre el tema de l'aigua. Se sap que un excés de proteïna en l'alimentació de l'animal és negatiu. Quan es dosifica la proteïna el porc consumeix menys aigua. Si a això hi sumem bones pràctiques a les granges, el que obtenim és que la suma de petites solucions és efectiva per a reduir el volum de líquid.

Enric Vilaregut: Voldria contestar a la Sra. Blanch alguna cosa sobre la contaminació atmosfèrica. Els qui en tenim el nas ple, ja no la sentim, la pudor... En aquest tema, com en tots, és cabdal la llei de l'oferta i la demanda. Quan van caldre depuradores, no hi havia qui en sabés. Quan la demanda va collar, ens hem tornat experts en el tractament de qualsevol aigua residual. I el mateix cal dir dels abocadors i dels purins... Així, doncs, si pressionem, la gent s'espavilarà. El tercer porc quedarà cobert, no per la terra, sinó per la tecnologia. Estarem molt contents que els ramaders per molts anys ens continuïn tenint per antipàtics: voldrà dir que encara són a la comarca.

Enric Castellnou: La conclusió que en trec és que els ramaders estan empipats però contents. És allò del *porco governo*: tenim tendència a culpar l'administració fins dels fenòmens naturals, però després, com s'ha sentit aquí avui, es reconeix la feina feta malgrat les antipaties. Potser és una bona constatació per a deixar-ho aquí. Moltes gràcies a tots.

*Acte d'obertura: Dr. Jordi Sales, Sra. Rosa M. Collell,
Dr. Dídac Ramírez i Sr. Jaume Puig*

*Acte de clausura: Sr. Jacint Codina, Sr. Ramon Espadaler,
Sr. Jaume Mas i Dr. Dídac Ramírez*